

DZIENNIK WARSZAWSKI

Nr. 173.

Sobota, 24 Lipca (5 Sierpnia).

1865 r.

Wychodzi codziennie oprócz dni następujących po Świętach uroczystych i niedzieliach. — Prenumerata w biurze Dyrekcji, Ulica Miodowa Nr. 487 i Kantorach. — Obwieszczenia przyjmują się za opłatą od wiersza druku: za 1-krotne obwieszczenie kop. 4, za 2-krotne k. 6, za 3-krotne kop. 8. — Artykuły nadsyłane do zamieszczenia w Dzienniku nie zwracają się. — Listy przyjmują się tylko frankowane. — We wszystkich: co dotyczy Dziennika, należy odnosić się wprost do Dyrekcji.

Rok 2.

Prenumerata w Warszawie: Rocznie rs. 8. — Półrocznie rs. 4. — Kwartalnie rs. 2. — Miesięcznie kop. 67. — Bez odnoszenia w biurze Dyrekcji prenumerata nie przyjmuje się; — Numer pojedynczy k.p. 5. — Za cieżoszenie do domu opłaca się miesięcznie kop. 5. — Na prowincji na stacjach Poczty w Królestwie i Cesarstwie: Rocznie rs. 9 k. 20. — Półrocznie rs. 4 k. 60. — Kwartalnie rs. 2 k. 30. — Za przesyłkę w kopertach kwartalnie dopłaca się Rs. 1.

S P I S R Z E C Z Y.

DZIAŁ URZĘDOWY. — Komisja rząd. spraw. wewn. i duch. — Poczta w Warszawie.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY. — Warszawa: Przegląd polityczny. — Uroczystość Imienin Najjaśniejszej Pani. — Pożar w Siedlcach. — Pożar w Pilicy. — Komitet ochrony pogorzalców m. Piotrkowa. — Drugie przedstawienie amatorskie. — Hotel Europejski. — Baraki i załogi wojskowe. — Linochody. — Kolej żel. fabryczno-łódzka. — Psy w kąpielach. — Pożar. — Stan temperatury. — Knowania polaków w Prusach. — P. Ostrowski. — Powrót z niewoli. — Ameryka. Sprzyślenie. — Anglja. Kongres i wybory. — Dr. Pritchard. — Austrja. Amnestja prasowa. — Gimnazja w Galicji. — H. Stupnicki. — Złożenie mandatu. — Jubileusz uniwersytetu wiedeńskiego. — Francja. Wybory; prefekt policji. — P. Schneider. — Hiszpanja. San Domingo. — Meksyk. Kwestja religijna. — Prusy. Nienawiść przeciw p. Bismarckowi. — Rewizje w Berlinie. — Prośba o zniesieniu izb. — *Kladderadatsch.* — Wydalenia i aresztowania, ks. Augustenburgski. — Włochy. Austrja i Włochy. — Podróż Króla; wybory. — Korespondencje z Paryża i Neapolu. — Ignacy Chmieliński, b. członek rządu narodowego. — Kronika.

DZIAŁ URZĘDOWY

Warszawa, d. 23 Lipca (4 Sierpnia).

Komisja Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych. — § 77 wydanej w roku 1860 przez Radę Administracyjną Instrukcji rozwijającej zatwierdzoną Najwyżej w dniu 3 (15) Marca 1859 r. ustawę o powinności zaciągowej w Królestwie Polskim: Ponieważ każdy spisowy spełnia powinność zaciągową w miejscu, w którym objęty jest księgami stałej ludności, zatem Wójci Gmin i Burmistrzowie, otrzymawszy zawiadomienie o mającym nastąpić losowaniu dla dopełnienia powinności zaciągowej, obowiązani są oznajmić spisowym czasowo w Gminie lub Mieście przebywającym, to jest: zapisanym do ksiąg meldunkowych czyli ludności niestałej, że powinni stawić się do losowania osobiście, w Gminie lub Mieście gdzie są księgami stałej ludności objęci, lub udzielić pełnomocnictwo do losowania ich imieniem. Biorąc na uwagę, że w mieście Warszawie znaczna jest liczba spisowych czasowo przebywających, to jest zapisanych do ksiąg ludności niestałej, a obok tego że spisowi ci, należąc po większej części do klasy rzemieślników, służących lub robotników, mogliby mieć trudność w udawaniu się do miejsc stałego ich zamieszkania dla losowania, z powodu połączonych z podróżą wydatków, — JW. Hrabia Namiestnik Królestwa, dla zaradzenia obustronnej, tak dla spisowych, jako też i dla Władz niedogodności, rozkazał raczyli, ażeby na wzór tego, jak to miało miejsce przy poprzedzających poborach, spisowi podlegający losowaniu, a zapisani do ksiąg ludności niestałej w mieście Warszawie, dopełnili powinności tej nie w miejscach stałego ich zamieszkania, lecz w mieście Warszawie i ażeby zatem przy oznaczaniu stopy kontyngensu z gubernij Królestwa, potrącono stosunkowo do ich ludności mężkiej tak liczbę rekrutów, jaka przeznaczoną zostanie do służby wojskowej w mieście Warszawie z ludności niestałej. Podając o tem do powszechnej wiadomości, Komisja Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych uprzedza spisowych zapisanych do ksiąg ludności niestałej w mieście Warszawie, że dla odbycia ich rewizji przez Komisję Konskrypcyjną nie mają udawać się do miejsc, w których objęci są księgami ludności stałej, gdyż zostaną zrewidowani przez Komisję Konskrypcyjną miasta Warszawy, a ci z pomiędzy nich, którzy podług przepisów podlegać będą losowaniu, wezwani zostaną w swoim czasie do dopełnienia tego również w mieście Warszawie.

Komisja Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych na posiedzeniu swem z d. 10 (22) z. m. udzieliła p. Henrykowi Dobrzykiemu, Lekarzowi wykwalifikowanemu przez Wydział Lekarski Warszawskiej Szkoły Głó-

wnej, pozwolenie do praktyki lekarskiej w Królestwie Polskiem.

Poczta w Warszawie. — Gdy pomimo zniesienia poczty miejskiej tutejszej, bardzo często do skrzynek pocztowych wrzucane są listy do różnych osób mieszkających w Warszawie adresowane, — przeto Poczta w Warszawie uprzedza korespondującą publiczność, że listy takie adresantom wcale doręczane nie będą, lecz w terminie przepisany ulegną zniszczeniu.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

Warszawa; d. 23 Lipca (4 Sierpnia).

We Francji jedyny przedmiot zajęcia stanowią dodatkowe wybory do rad gminnych. Kiedy dzienniki ministerjalne paryżkie utrzymują, iż rezultata tych wyborów są pomyślne dla rządu, według innych źródeł rezultata te są takie same, jak były rezultata pierwotnych wyborów, to jest że we wszystkich znaczniejszych miastach opozycja otrzymała przewagę, kiedy w mniej ważnych miejscowościach, kandydaci rządowi wzięli górę.

Według depeszy telegraficznej z Madrytu, w górach Soria ukazały się bandy legitymistów, zaś koło Guadalajara pokazują się karliści. — Madrycka *Correspondencia* zapowiada ogłoszenie dokumentów dyplomatycznych, zamienionych pomiędzy Florencją a Madrytem, w przedmiocie uznania królestwa włoskiego, z których okaże się, że Hiszpanja poczyniła właściwe zastrzeżenia na korzyść stolicy apostolskiej. — Urzędowa gazeta florencka donosi, że poseł włoski przy dworze hiszpańskim margr. Taliacare, przybędzie do Madrytu z całym poselstwem 4-go b. m. — Donoszą też, że Hiszpanja zamierza uznać królestwo greckie.

Pomimo, że ministerjalny organ austriacki *Gen. Cor.*, zaprzeczył wieściom o mających się toczyć układach pomiędzy dworem florenckim a wiedeńskim za pośrednictwem Francji, *Börsenhalle* podaje, z niewątpliwego, jak powiada, źródła, że jeżeli nie toczą się jeszcze właściwe układy dyplomatyczne w tym przedmiocie, to wszelako poufnie był on rozbiegany w Paryżu. Tymczasem *Gen. Cor.* powtórnie zaprzecza wiadomości podanej przez *N. Fr. Pres.*, jakoby gabinet florencki w nocy przesłanej do Paryża, odrzucił warunki, od których rząd austriacki uczynił zależnem uznanie królestwa włoskiego.

Dwie przemowy hr. Belcredi do przedstawiających się mu urzędników ministerstwa stanu i ministerstwa policji, wraz z okólnikiem tegoż ministra do naczelników prowincji nie węgierskich, objaśniają zamiary nowego gabinetu co do polityki wewnętrznej. Hr. Belcredi jawnie oświadczył się za decentralizacją administracyjną i za nadaniem swobody prasie.

Cesarz austriacki dnia 1-go b. m. udał się do Ischl, skąd zapewne pojedzie do Gastein dla powitania króla pruskiego. Tymczasem cesarz powołał do Ischl, p. Bloome, dla sprawozdania z misji, jaka temu ostatniemu była powierzona do króla pruskiego. Oprócz p. Bloome, powołany został do Ischl hr. Mensdorff-Pouilly. Utrzymują, że jeżeli w Gasteinie okaże się o-

statecznie niemożliwym osadzenie na tronie ks. Augustenburgskiego, to przedsięwzięte zostaną przez Austrję kroki w celu zapewnienia jej istotnego współpanowania. Według listów z Wiednia, p. Bloome jeździł z propozycją uregulowania warunków wspólnego panowania dwóch wielkich mocarstw niemieckich w księstwach na dłuższy czas, z powodu chwilowej niemożności porozumienia się co do ostatecznego załatwienia kwestji szlezwicko-holsztyńskiej. Propozycje p. Bloome, jak się zdaje, dobrze zostały przyjęte w Gastein; okazuje się to z austriackiej mowy tronowej przy zamknięciu posiedzeń rady państwa, a jeszcze bardziej z tego, że Austrja nie poparła na sejmie związkowym w Frankfurcie wniosku średnich państw niemieckich. *Zeidl. Corr.* pisze: Spodziewają się, że dynastyczne i społeczne przesilenie w księstwach naddunajskich, pobudzi do porozumienia się w sprawie księstw nadelbańskich. Telegram *Ajencji Reutersa* pozwala wnosić, że sprawa ta weszła na lepszą drogę, w skutek ostatnich układów. Według tego telegramu, gabinet wiedeński w zamian za nabytki terytorjalne Prus w księstwach, żądałby sprostowania granicy w Szlązku, obowiązując się obok tego popierać kandydaturę w ks. Oldenburgskiego.

Prov. Corr., w artykule wstępnym o budżecie pruskim, dowodzi konieczności przedsięwzięcia przez rząd właściwych środków, aby gospodarstwo państwowe nie przyszło do upadku.

Ostatnie wiadomości z Ameryki południowej, nie są pomyślne. Prawie wszędzie są tam powstania. Kiedy z jednej strony toczy się wojna pomiędzy Brazylią a Paragwajem, z drugiej w Panama wybuchło powstanie; opór buntowników w Haiti trwa dalej, i wybuchy powstańcze mają miejsce w środkowej Ameryce w San-Miguel i San-Salvador.

Zwracamy uwagę czytelników na zamieszczone poniżej dwie korespondencje z Paryża, oraz na początek artykułu o Ignacym Chmielińskim.

* (Uroczystość Imienin Najjaśniejszej Pani). Wczoraj z powodu Imienin Jej Cesarsko-Królewskiej Mości Najjaśniejszej Marji Aleksandrownej, JW. Hrabia Namiestnik raczył przyjmować w Zamku, o godzinie 10-ej, Jenerałów, Sztabs i Ober-Oficerów, Duchowieństwo wszelkich wyznań, Komitet Urządzący, Radę Administracyjną, Radę Stanu, Senat, Skład Szkoły Głównej, Władze Towarzystwa Kredytowego Ziemińskiego, Urzędników wszystkich klas, Urzędników Dworu, Konsulów zagranicznych, oraz Obywateli ziemskich i miejskich. Następnie JW. Hrabia Namiestnik udał się do katedry prawosławnej na uroczyste nabożeństwo, odprawione przez Najprzewielebniejszego Joanicjusza arcybiskupa warszawskiego i nowogiergiewskiego, podczas którego z wałów warszawskiej Aleksandrowskiej cytadeli dano 101 wystrzałów z dział. Jednocześnie odprawione zostały nabożeństwa w kościołach wszystkich wyznań. Wieczorem, w teatrze danem było widowisko bezpłatne, zakończone kantatą odspie-

waną przez wszystkich artystów opery, którą na żądanie powtórzono, miasto zaś zajaśniało rzesistą iluminacją. W pałacu Łazienkowskim, wyborowe towarzystwo zebrało się u JW. Hrabiego Namiestnika, na bal, na którym ohoce tańce przeciągnęły się do późnej nocy.

* (Pożar w Siedlcach). Zaznaczamy znowu smutną wiadomość: miasto Siedlce stało się ofiarą ognia. Pożar wybuchł 19 (31) lipca o godzinie w pół do 7-ej po południu, i trwał całą dobę. Spaliły się trzy najpiękniejsze ulice: Warszawska, Piękna i Prospektowa; spłonęły 104 domy, należące do 88 właścicieli i zabezpieczone w wysokości 53,740 rs. Straty zaś w mieniu niezabezpieczonym wynoszą 25,000 rs. Obok tego ogień znacznie uszkodził około dziesięciu domów. Zgorzało najwięcej domów należących do żydów. Zapaliła się przedewszystkiem wewnątrz wozownia żyda Lejby Forbiach. Całe miasto stałoby się niezawodnie ofiarą płomieni, gdyby żołnierze, mianowicie z 20-go pułku halickiego piechoty, nie przyczynili się swemi usiłowaniami i poświęceniem do ugazania ognia; narzędzia miejskiej straży ogniowej były wprawdzie w pogotowiu, lecz przy użyciu ich okazało się, że pompy były pozatykane gałganami, zład oczywisty wniosek, że pożar powstał z podpalenia. Przekonanie w tym względzie jest tem silniejsze, że na kilka dni przed pożarem obiegały pomiędzy mieszkańcami pogłoski, że miasto będzie się palić. Bardziej jeszcze zasługuje na uwagę ta okoliczność, że *Schlesische Zeitung* otrzymała w samym dniu pożaru korespondencję z Warszawy, donoszącą pomiędzy innymi pogłoskami i o tem, że wkrótce mają się palić miasta Łowicz i Siedlce. Przy tej sposobności nadmienimy, że na dwa dni przedtem spostrzeżono w Skierniewicach ogień, pochodzący z podpalenia, lecz takowy został ugazony. W ogóle pożary w tych czasach, tak w Siedlcach jak i w innych miejscach, mają charakter zbrodniczy. Przedsięwzięto jak najenergiczniejsze środki dla wykrycia podpalaczy.

* (Pożar w Pilicy). Nadeszła tu także smutna wiadomość o znacznym pożarze w m. Pilicy, który wszczął się z piątku na sobotę i pomimo ratunku tak miejskiej straży jak i nadesłanej pomocy z obszernej fabryki Moesa, kilkadziesiąt domów w rynku stało się pastwą płomieni i kilkaset rodzin pozostało bez dachu.

* (Komitet ochrony pogorzalców m. Piotrkowa) składa się z następujących osób: prezesa komisji właściańskiej Razina, dowódcy pułku piechoty barona Bremsena, naczelnika wojennego majora Nikitina, proboszcza parafii Skupińskiego, naczelnika powiatu Koźmińskiego (prezdującego ze starszeństwa) i obywateli m. Piotrkowa, Raciborskiego, Stobińskiego, Wyżnikiewicza, Rykalskiego, Dutkiewicza, Michaleckiego, Krajewicza, Liczbińskiego, Gredziny, rabina Morgenszterna, Michelsona, Sobola, Wienera, Menulema Horowicza i Majera Horowicza.

* (Drugie przedstawienie amatorskie na dochód ochrony dzieci żołnierskich odbędzie się 27 lipca (8 sierpnia) w teatrze Pomaraneczarni w Łazienkach. Bilety są do nabycia u generała Kareowa. Dana będzie komedia Gogola *Revisor*. Dla podania największej liczbie publiczności ruskiej sposobności widzenia tej sztuki, odbędzie się 25 lipca (6 sierpnia) o godzinie 7-ej, za znacznie zniżoną opłatą, jeneralna próba tegoż widowiska. Dla wygody publiczności zamówione będą omnibusy. Bilety na jeneralną próbę są do nabycia w księgarniach: Koźmiankowska — na Nowym-Swiecie, w domu wojskowym, i Istomina — na Krakowskim-Przedmieściu.

* (Hotel europejski). Z powodu wypadku zamordowania w r. 1863 w hotelu Europejskim, w celach politycznych, doktora Hermana Bartoldi, hotel ten oddany został zarządowi wojskowemu. — Obecnie JW. Hrabia Berg, Namiestnik królestwa, raczył rozkazać powrócić nazad hotel rzeczony właścicielom onego, w pełne ich rozporządzenie, z dn. 1 (13) października r. b., z poleceniem uprzedzenia mieszkańców w nim obecnie lokatorów, że jeżeli pragną nadal po 1 (13) października w hotelu pozostać, to winni porozumieć się w tej mierze z właścicielami onego.

* (Baraki i załogi wojskowe). Wystawione w 1862 r. z powodu wojennego stanu drewniane baraki dla wojska na saskim placu, obecnie są rozbiierane i wkrótce z placu rzeczonoego całkowicie uprzątnięte zostaną. Również usunięte już zostały z zabudowań klasztornych i po-klasztornych, pomieszczone tam przez czas niejaki załogi wojskowe.

* (Linochody). O przybyciu Blondina do Warszawy, mamy świeżą wiadomość: sławny linochód — przy-

szła tu był negocjanta, który już z dzierżawcą Doliny zawarł umowę i do podpisania Blondinowi powiolił. Wkrótce więc pewnie, będziemy mieli nowe, pełne efektu i drażniące nerwy widowisko; lecz nie tylko Blondin sprawi nam takie nadzwyczajne wrażenie — gdyż niebawem po nim, przybędzie do Warszawy piękna linochodka, dziewczica, której nazwiska przepomnieliśmy w tej chwili, a która już się sławiła za granicą w śmiałych po linie podrózach.

* (Kolej żelazna fabryczno-łódzka). Dwa ważne wypadki w kronice m. Łodzi, przyczyniają się w r. b. do wzrostu i pomyślności jego mieszkańców: rozszerzenie zakresu szkół i rozpoczęcie robót na kolei żelaznej fabryczno-łódzkiej. Jedno ma na celu rozszerzenie światła w dziedzinie nauki i wiadomości, a drugie zawiązanie stosunków przemysłu i handlu sieciami dróg żelaznych. Inauguracja rozpoczęcia robót uroczystości miała miejsce w d. 27 b. m., rozpoczynając ceremoniał od miejsca Koluszki, to jest punktu przecinającego drogę żelazną warszawsko-wiedeńską, między Rogowem a Rokiciniemi, przechodząc linią wytkniętą do Bedunia i posuwając się aż do Zagajnika miasta Łodzi. Tłum zebranego ludu pod przewodnictwem prezydenta miasta, naczelnika wojennego i urzędników miasta, oczekiwał z radością na przybywającego pochód, który z serdecznością i miejscową orkierstrą był przywitany. Po odprawieniu nabożeństwa w tymczasowo wystawionej świątyni, jenerał Rahen miał rozrzewniającą przemowę do wojska przeznaczoną do wykonania robót ziemnych, następnie własną ręką pierwszą łopatę ziemi wykopał i taczkę odwoził. Poczem w pysnie urzędzonym namocie spełniono toasty za zdrowie Najjaśniejszego Pana i Jego dostojnej Rodziny, oraz za pomyślność od tak dawna upragnionego przedsięwzięcia. Wspaniałą był to widok stanowiący piękną kartę w statystyce m. Łodzi. Słońce jakby zamówione na tę uroczystość, zrzuciło z siebie płaszcz zachmurzony i okazało się w całym swym majestacie, jako szczęśliwa wróżba pomyślnego skutku, a wesołość ogarnęła wszystkich mieszkańców, napelniając ich nadzieją jeszcze lepszej przyszłości. A. S.

* (Psy w kąpielach). Z rozkazu ober-policmajstra m. Warszawy, zalecono, aby pod żadnym pozorem nie wpuszczać psów do publicznych kąpeli.

* (Pożar). W dniu onegdajszym między godziną 4-ą a 5-ą po południu, przy ulicy Leszno w nowym gmachu należącym do komisji rządowej przychodów i skarbu, gdzie mieści się biuro Naczelnika tutejszego powiatu, na trzecim piętrze pokazał się gęsty dym. Po przybyciu wszystkich części straży ogniowej okazało się, że zapaliła się belka w komin wpuszczona — na której oparte są schody. Ogień bezzwłocznie ugazony został. — Z zadziwieniem dowiadujemy się, że w tak nowym domu, zaledwo przed dwoma ukończonymi laty, belka była wpuszczona w komin, co zaledwie jest do wybaczenia w starych domach.

* (Stan temperatury). Dnia 1-go b. m. o godzinie 7-ej z rana, było stopni ciepła podług termometru Réaumur: w Petersburgu 11,2, w Moskwie 13,0, w Paryżu 11,8, a w Warszawie 14,8. (Rus. Imv.).

* Nr. 5-ty *Bazaru* tygodnika mód i robót ręcznych wyszedł z druku i zawiera następujące artykuły: — Mozajka. — Jedynaczka (c. d.) — Urojona. — Sen. — Część mód: Korespondencja z Warszawy (przeгляд magazynów). — Opis ryciny. — Bluza z baskiną. — Ślimanek dla dziecka. — Szpilki do włosów. — Historia muślinu we Francji. — Wywabianie plam z książek i tłustych plam z jadvabiu. — Na piegi.

* (Knowania polaków w Prusach). Pruski minister spraw wewnętrznych posłał obecnie z Berlina do Kwidzyna porucznika od policji Horna, któremu polecono, ażeby pod kierunkiem radcy rządowego Brauna zajął się śledzeniem politycznej ze strony polaków agitacji w obu rejencjach zachodniopruskich, gdańskiej i kwidzyńskiej. Władze czuwające nad bezpieczeństwem publicznym otrzymały rozkaz niezwłocznego dawania porucznikowi Horn wszelkich żądanych od niego objaśnień i wspierania na drodze urzędowej jego usiłowań. (Patr. Z.)

* (P. Ostrowski). Kraków, 2 sierpnia. P. Jan Ostrowski, poddany król. polsk., a właściciel realności w Krakowie, syn odsiadującej w Krakowie więzienie p. Ostrowskiej, wydany ztąd do królestwa, po zaplaceniu tam kary 500 rubli naznaczonej na niego, otrzymał paszport ztamtąd za granicę i bawił dotychczas przez lato w kąpielach w Ischl. W pożarze, który przed kilku dniami nawiedził to miasteczko, pan Ostrowski stracił swoje rzeczy i papiery, a między niemi i paszport rosyjski. Wszelako poselstwo rosyjskie w Wiedniu wydało mu inny paszport, który wiedeńska dyrekcja policji zawizowała do Krakowa i za takim p. Ostrowski przyjechał tu wczoraj tak w interesach majątkowych, jak i dla widzenia się

i rozmówienia z uwieszoną matką swoją. Atoli zaraz za przybyciem tu swoim został uwieszony i osadzony w domu policyjnym „pod telegrafem.” (Czas).

* (Powrót z niewoli). Dnia 15 i 16 lipca przybyło do Jaworzna 27 poddanych austriackich, uwolnionych z niewoli ruskiej, których odstawił niezwłocznie do właściwych władz austriackich. Obok tego *Czas*, w korespondencji wiedeńskiej pod cyfrą R., z daty 25 lipca, wyszczególnia 24 nazwiska poddanych austriackich, którzy za wstawieniem się rządu austriackiego wrócili do kraju. Ogólna liczba poddanych austriackich, o uwolnienie których z niewoli ruskiej starał się rząd austriacki, wynosi od r. 1863 do 31 lipca r. b. 504. (Krak. Z.)

Ameryka.

* (Sprzysiężenie). Z Waszyngtonu nadeszła wiadomość, potrzebująca zresztą potwierdzenia. Powiadają, że wykryto w tem mieście sprzysiężenie na życie prezydenta Johnsona. Prezydent spodziewany był 4-go lipca na uroczystości w Gettysburgu, lecz z powodu niedyspozycji nie przybył. Spiskowcy mieli zamiar otoczyć prezydenta podczas uroczystości i dać do niego strzały z rewolwerów. Powtarzamy, że oczekamy na potwierdzenie tej wiadomości, zanim zanotujemy ten wypadek, zdolny utrwalić mord w kraju wolności. (Nordd. A. Z.)

Anglja.

* (Kongres i wybory). W Anglii nie mogą się jeszcze uspokoić z powodu niedawno podniesionej myśli kongresu. *Manchester Guardian* pisze dziś w tym przedmiocie co następuje: Teraz po wyrzeczeniu zdania przez *Monitora*, nie jest trudną rzeczą dowiedzieć się o źródle pogłoski i rozpoznać, ile w tem mieści się prawdy. Cesarz Napoleon nie powtórzył swego zaproszenia na kongres, które w przeszłym roku wywarło tak wielkie wrażenie, ale bynajmniej nie zaniechał myśli kongresu; spokojnie i wytrwale pracował on nad urzeczywistnieniem ulubionego swojego planu. Ile razy tylko Francja z powodu międzynarodowych trudności bywa proszona o radę lub pomoc, usłyszyć zawsze można tę samą odpowiedź, ten sam morał z bajki: Gdyby zebrał się był kongres, można by było usunąć albo przynajmniej złagodzić wszystkie te zamieszania i t. d. — Donoszą o zajściu podczas wyborów, które miało miejsce w wtorek w Ashby de la Zouch w hrabstwie Leicester. Robotnicy przy kopalniach węgla sprawili sobie w dniu wyborów święto, oświadczyli się za kandydatem Trewen i uderzyli kamieniami na wyborców. Przeciwnikom jadącym dla złożenia swoich głosów, przewracano wozy. Nic nie pomogło wdanie się w to policji, i od wyborów musiano zupełnie odstąpić. (Nordd. A. Z.)

* (Dr. Pritchard) został wczoraj stracony w Glasgowie na szubienicy. (Kol. Z.)

Austrja.

* (Amnestja prasowa). Cesarz wydał amnestję dla przestępstw prasowych, która zasadza się na tem, że wszyscy ci, którzy z powodu przestępstw prasowych, dochodzonych z urzędu, skazani zostali na karę, o ile takowych kar jeszcze nie wycierpieli, albo też zupełnie nie odsiedzieli, mają być uwolnieni od rozciągniętej nad nimi wyrokiem kary lub od reszty takowej wraz z uwolnieniem od utraty kaucji. Minister sprawiedliwości został upoważniony do wydania rozporządzenia, ażeby natychmiast zaprzestano dalszego dochodzenia w rozpoczętych w tym rodzaju śledztwach. (Wien. Z.)

* (Gimnazja w Austrji). W końcu zeszłego miesiąca zgłaszała się do namiestnika galicyjskiego deputacja z Drohobycza, złożona z dyrektora tamecznego gimnazjum i z członków rady miejskiej, z prośbą o zamianę gimnazjum w Drohobyczu na realne. Podobne gimnazja pozostawiane w Wiedniu i wszystkie gimnazja austriackie mają być wkrótce zamienione na gimnazja realne. Za przykładem deputacji z Drohobycza, przybyła także do Lwowa, w tymże samym celu, deputacja z Brodów. (Słowo.)

* (Hipolit Stupnicki), wydawca *Przeglądu*, po wysiedzeniu trzytygodniowego aresztu, na który skazany był jako były spółwydawca *Gaz. Nar.*, wypuszczony został 27 lipca na wolność. (tamże.)

* (Złożenie mandatu). Oprócz hr. Kazimierza Dzieduszyckiego, złożył także mandat deputowanego na sejm krajowy hr. Władysław Dzieduszycki z Jezupola. Za tym przykładem ma pójść wielu jeszcze innych deputowanych galicyjskich. (Krak. Z.)

* (Na jubileuszu uniwersytetu wiedeńskiego), uniwersytet krakowski reprezentowany będzie przez profesorów Dunajewskiego, Sosnowskiego, Bratanka i Gilewskiego, którzy udali się już 29 lipca

do Wiednia. Prof. Linker posłał w imieniu uniwersytetu lwowskiego udatną ode łacińską, jako pozdrowienie z powodu uroczystości. (*Krak. Z.*)

Francja.

* (Wybory. Prefekt policji). Trudno jest powiedzieć stanowczo, do jakich odcieni należą członkowie rad gminnych we Francji, którzy obrani zostali obecnie w liczbie 100,000; o ile dotąd wiadomo, rezultat tych wyborów, który wydawał się z początku pomyslnym, nie sprawia obecnie bynajmniej radości rządowi. O ile się zdaje, hr. Walewski podda się wyborowi w dep. des Landes en grand seigneur, gdyż przez cały czas wyborów bawić będzie w Kissingen i nie myśli wpływać osobiście na swój wybór. Widać że nie ma on wielkiego zaufania do swych wyborców, gdyż nie podał się dotąd do dymisji z godności senatora. Oprócz kandydata demokratycznego, wystąpił w pomienionym departamencie inny jeszcze spółzawodnik, niejaki Dampierre, który nazywa siebie „właścicielem wielkich dóbr, konserwatystą i katolikiem”. — Płaca prefekta policji w Paryżu ma być zwiększona o 25,000 fr., tak iż wynosić będzie na przyszłość 100,000 fran. Lecz pomienione 25,000 fran. płacić będzie nie skarb państwa, a miasto Paryż. (*Köl. Z.*)

* (P. Schneider). Dowiadujemy się, że cesarz przesłał niedawno list własnoręczny do p. Schneidera, dla wyrażenia mu swej szczerzej sympatji i swego szacunku za pomoc również światłą jak i przychylną, jaką dał rządowi podczas posiedzeń ciała prawodawczego w 1865, w charakterze prezydującego w tem zgromadzeniu. Ciało prawodawcze i opinja publiczna łączą się do tej oznaki, pochodzącej z tak wysoka i usprawiedliwionej ze wszech miar bezstronnością i umysłem politycznym, jakich p. Schneider dał dowody w pełnieniu tej trudnej misji. (*La Fr.*)

Hiszpanja.

* (San-Domingo). Depesza prywatna donosiła, że hiszpanie zablokowali Haiti. Wiadomość ta jest błędna. Jenerał hiszpański miał wprawdzie niejaki nieporozumienia z rządem tymczasowym w San-Domingo, z powodu wykonania konwencji, którą zawarł z nim, lecz trudności te zostały załatwione i dowódca sił morskich Hiszpanji nie przedsiębrał żadnego surowego środka. (*La Patr.*)

Meksyk.

* (Kwestja kościelna). Rozmaite korespondencje zagraniczne wspominały o liście cesarza Maksymiljana do p. Hidalgo, ambasadora meksykańskiego w Paryżu, w przedmiocie wyjazdu mgnora Meglia i prowadzenia układów z dworem rzymskim. List ten miał obejmować, jak zapewniają, bardzo ostre zażalenia na stolicę apostolską. Podług informacji zaczerpniętych z wiarogodnego źródła, wiadomość powyższa jest fałszywa. (*La Fr.*)

Frusy.

* (Nienawiść przeciwko Bismarckowi). Jako próbę, w jaki sposób wyrażają się dzienniki austriackie o Bismarcku, podajemy następujący ustęp z wiedeńskiej *Presse*: „Kąpiele austriackie dotknięte „zostały w tym tygodniu wielkimi nieszczęściami. „Zaledwie przeboleliśmy wiadomość o tem, że część „Ischl stała się pastwą płomieni, kiedy właśnie nade- „szła wiadomość, że Gastein, ów wspaniały Gastein, „nawiedził także Bismarck. Dla Ischl można jeszcze „przyjść z pomocą, ale cóż można uczynić dla Ga- „stein”. W samej rzeczy, jeśli chcemy godnie ocenić „zasługi pruskiego prezesa ministrów, musimy wziąć „miarę z tej nienawiści. (*Nordd. A. Z.*)

* (Rewizje). W Berlinie odbyć się mają wielkie rewizje, mające na celu odkrycie politycznych agitacji. (*Reform.*)

* (Prośba o zniesienie izb). Donoszą z Genthin, jakoby tam zbierano podpisy do adresu upraszającego króla o zupełne zniesienie izby deputowanych. (*Patr. Z.*)

* (Kladderadatcha) numer sobotni z 30 lipca został skonfiskowany. (*Patriot. Z.*)

* (Wydalenie i aresztowania, książę Augustenburski). Pruski komisarz cywilny w księstwach miał otrzymać upoważnienie, wydalenia natychmiast z księstw każdego z przebywających tamże prusaków, który w jakimkolwiek rodzaju da poznać swoją skłonność dla agitacji na korzyść Augustenburskiego. — Podczas aresztowania M. Maya miano znaleźć, jak donosi *Beobachter an der Elbe*, korespondencję kompromitującą księcia Krystjana i księcia Augustenburskiego. P. May ma zresztą mieć wszelkie wygody w areszcie, i z wyjątkiem zabronienia mu przyjmowania wizyt od obcych, wszelkich doświadczać ma względów. — Jak donoszą różne dzienniki, książę Augustenburski miał podać prośbę o uwolnienie go z służby wojskowej pruskiej. W dniu 28 lipca odejechał on do Kielu. (*Patriot. Z.*)

Włochy.

* (Austria i Włochy). Korespondent półurzędowy, którego *Börsenhalle* ma w Wiedniu, pisze do tego dziennika, że Austria nie zrobi żadnych ustępstw w kwestji księstw nadelbańskich, „choćby p. Bismarck zobowiązał się do przywrócenia we Włoszech „secundo-genitur austriackich.” *Przywrócić secundo-genitury austriackie*, znaczyłoby w jasniejszych wyrażeniach toż samo, co rozebrać Włochy i przywrócić siłą oręża książąt, tak wielkich jak i małych, będących wassalami Austrii. Niech korespondent gazety *Börsenhalle* przyzna się do tego, że Austria nie jest tak bardzo wymagająca; każdy wie o tem, że za samo li zagwarantowanie posiadania Wenecji, Austria nie odda Prusom na własność księstwa nadelbańskie i nie podziękuje im za to bynajmniej. Austria nie jest tyle nieroztropną, ażeby żywiła na serjo nadzieję restauracji; życzy ona gorąco jedynie zagwarantowania jej tego tylko, co jeszcze posiada. Lecz Prusy nie chcą na to przystać. (*L'Italie.*)

* (Podróż króla.—Wybory). Wyjazd króla Wiktora Emanuela do doliny Aosta, gdzie zamierza przepędzić cały sierpień, służy dowodem, że na teraz żadne ważne postanowienie nie będzie powzięte co do Włoch.—Wybory powszechne do izby deputowanych odbędą się stanowczo w październiku. Zaczynają już zaprzętać się niemi; lecz ruch wyborczy da się należyte uczuć dopiero po ukończeniu wszelkich zbiorów, które są w obecnej chwili przedmiotem zajęcia całego półwyspu. (*La Fr.*)

Korespondencje Dziennika Warszawskiego.

Paryż, 29 lipca.

Przekleństwo i lekkomyślność.—Emigracja.

Ileż to razy zdarza się nam słyszeć ludzi nawet poważnych, którzy składają winę klęsk i nieszczęść naszych, na jakieś ciężące nad Polską przekleństwo.

Przekleństwo nad nami! Słowo to jak fatalizm wschodni, uwalnia nas od odpowiedzialności osobistej i dla tego dotąd, tak mało pracowaliśmy nad tem, aby własnymi siłami uprzętać i niszczyć w zarodzie, wszystko to co zle sprowadza.

Wichrzyciele wyprowadzali tysiące ludzi pod nóż, niszczyli kraj, podkopowali prawa i instytucje i w końcu kiedy szaleństwo musiało ustępować przed rozumem, wówczas winę przypisywaliśmy nie sobie i awanturnikom, lecz tym którzy właśnie po wysileniach i poświęceniach bez granic, przywracali pokój a z nim i dobrobyt krajowi.

Przekleństwo, a raczej kara nieubłaganem następstwem logiki ciężąca nad szaleństwem, któreśmy nazwali naszą sprawą, uwalniało nas od wyrzutów sumienia, od wyrzeczenia się nieszczęsnej pokusy, przez co zostawialiśmy po każdej klęsce pierścień, o który emigracja zaczepiać mogła nowy łańcuch spisków i zaburzeń.

Tak było dawniej, tak jest jeszcze i dzisiaj, niestety!

Wstręt do myślenia nad rzeczywistym stanem kraju, nad jego przyszłością, nad nieprzyjaciołmi, którzy fatalizm jego podtrzymują i tak zęcnie exploatają, nad temi wreszcie, którzy zimno wprawdzie, nieraz szorstko, lecz zawsze sumiennie, radzą nam zerwanie z nieudolną przeszłością, a niepodobną do rzeczywistnienia przyszłością, dramatyzowanie przed samymi sobą własnego położenia, chęć zajmowania sobą w jakikolwiek bądź sposób opinji zachodu,—oto są przyczyny, które nam niepozwalają wyjść z zakłętego koła nieszczęść.

Przed manifestacjami kraj nasz był szczęśliwym, spokojnym; młodzież kształcać się gorliwie, przysposabiała nowe zastępy obywateli użytecznych; rząd zaprowadzał reformy i instytucje dążące do podniesienia oświaty, dobrobytu, a zarazem moralność i sprawiedliwość mające na celu, przez zrównanie klas dotąd poniżonych w obec prawa, jednym słowem, kraj już był na tej drodze, że emigranci się zlekli, i widząc że im się Polska wysuwa z ręki, zawołali: *kraj usypia i podli się, więc go zbudzić!*

I zbudzili go, lecz w jaki sposób?

Młodzi i starzy rzucili się doń, z okrzykiem złowrogim: zębami oddzierać trzeba ciało odrętwiałym, irytować jednych przeciwko drugim, budzić nienawiść do rządu, siać nieufność i niepokój, denuncjować niewinnych nawet, by władzę zmusić do represji, dyskredytować jej prace i najlepsze chęci i rzeczywistość od krzyków do manifestacji, od manifestacji do powstania i kałuży z błota, krwi i podłości, krok był tylko jeden.

A jednak trochę rozważ, myśl że kilkuset ludzi poświęca miljony dla siebie, uratowałyby nas; nie-brakło nam nawet i przestróg wówczas, lecz co było można zrobić z tymi, którzy głos szalonych, wzięli za głos Boga!

Dziś jeszcze, po doświadczeniu okropnym, po bezustannej pracy prawdziwych przyjaciół Polski, nad oświeceniem nas co do rzeczywistych naszych interesów, są jeszcze tacy ludzie, którzy czują, bo mózgi ich niezdolne są do myślenia, tak jak czuli przed powstaniem; i upadek jego nie lekkomyślności i zbrodni, nie podłości i kradzieży, lecz przekleństwu odwiecznemu przypisują, przez co jak powiedzieliśmy nawet otuchy i nadziei na przyszłość dodają tej hydrze głównej, której żądla są wszędzie i nigdzie, a którą tak w Londynie, jak w Paryżu, tak we Włoszech, jak w Szwajcarii, rewolucją nazywają.

Niedotykalibyśmy dzisiaj tych kwestij, gdyby nie obawa odpowiedzialności, która ciąży na tych, co stojąc wyżej od tłumu, widzą grożące mu niebezpieczeństwo, a nieostrzegają go o nim.

Emigranci zrozpaczeni, wściekli z nieudolności, niemocy i rozkładu moralnego, jaki ich dziś dotyka, tracą głowy na myśl, że kraj może o nich zapomnieć (niestety! nie tak prędko, po tem wszystkim co się stało) i że losy jego, mogą się im wysunąć z ręki, dla tego też szukają wszelkich środków, aby nie pozwolić mu spocząć, aby utrzymać w nim stan okolicznościami buntu sprowadzony, aby krzyki jego były ciągle i nieumilkły wtenczas *jak jaki się zbierze kongres!*

Niedziw się tedy czytelniku, jeżeli ci powiem, że kiedy ty bledniesz z trwogi, na widok łun co po nocach oświecają kraj nasz nieszczęśliwy, że kiedy krew ci w żyłach krzepnie na posłuch jęków i szlochów nieszczęsnych, którym mienie pożar na popiół obrócił, to tu są tacy, co z radością obłąkanym powtarzają: *a niech się spala, pod gruzami zakopią; powstańców dziś nie ma, niech więc płomień, czerwoną chorągiew po Polsce zatyka!*

Po sprawach ostatniej katastrofy, wszystkiego się można było spodziewać, kto więc ma uszy niech słucho, by poniewczasie nieplakał; przekleństwo nad nami nie cięży, lecz uparty, głupi, nierozumowany sojusz ze złym, starczy nam i za piekielne nawet anathema.

Paryż, 30 lipca.

Czytelnia i *Dziennik*.—Świętowanie.—Abder Kader.—*Zycie Juljusza Cezara*.—Wybory w stowarzyszeniu podatkowym.

Nieraz już mówiono, ale nie można tego dosyć powtarzać, że zadanie kronikarza ma wielkie wymagania dla tego, kto go cokolwiek lepiej rozumie, niż Mierosławski skromność, niejedna kobieta swe obowiązki a mój odzwierny ortografje. Dla zadostyczynienia tym wymaganiom, poszedłem tu i owdzie zbierać nowości, a naprzód wstąpiłem do czytelnia na bulwarze Montmartre, gdzie zrobiłem spostrzeżenie, iż słusznie mówią, że ostateczności się łączą. Po gniewie i najwyższej pogardzie, jaką okazowali nasi emigranci dla *Dziennika*, teraz chwytają go i wydzierają sobie, aby go przeczytać. Czytelnia była literalnie nabita przez b. pułkowników, b. pełnomocników rządu narodowego, oczekujących z otwartą gębą na kolej, kiedy się im dostanie w ręce numer *Dziennika*. Jaki nagły zwrot! Z rozkoszą mogę was zapewnić, że pp. R. i P. mając do wyboru proklamację komitetu reprezentacyjnego i numer *Dziennika*, od razu wybrałiby do czytania *Dziennik*. Brawo, najdrożsi moi; lepiej nawróćcie się późno jak nigdy. Zwrot ten jak sądzę pochodzi z tego, że emigranci poznali nakoniec, iż tylko *Dziennik* mówi im prawdę. Wasz uniżony sługa dalej spełnia swe zadanie, „chwalony przez jednych, ganiony przez drugich, kpiący sobie z głupców, nieobawiający się złych i spieszący się śmiać ze wszystkiego, aby nie być zmuszonym płakać”, jak Figaro Beaumarchais'go.

Czas, Dziennik pozn., nawet *Hasto* nie mają łask w emigracji. Powód tego jest bardzo prosty, mianowicie, że te dzienniki są zbyt ponure, i że ich redaktorowie, prawdziwi nietoperze inteligencji, obawiają się światła, podtrzymują fałszywe sławy i złe dążenia, kiedy *Diennik*, w pełnieniu swych ważnych obowiązków, trzyma się ściśle łacińskiego przysłowia; *castigat ridendo mores*. Wesołość, dobry humor towarzyszą jego sprostowaniom, co nie wyłącza wcale poważnej jego strony.

Co do nowości, ciągle są świętowania. Pierwsze świętowanie wymaga pierwszych wysilen, potem już łatwo idzie drugie, trzecie i t. d. Ile jest rzemiosł tyle świętowań. Dziś mamy świętowanie kamieniarzy stojących z założonemi rękami, jak ci bohaterowie, których wykuwali z kamienia.

Abdel Kader, ciągle Abdel Kader. Chodzi on wszędzie; śpiewają mu po włosku, pokazują mu muły, które różnią się od aktorek tem, iż nigdy nie można ich poskromić; kramarz jakiś prosił emira aby był ojcem chrzestnym jego syna; muzulman—ojcem chrzestnym! Inny prosi go na świadka przy ślubie; potem p. E. Girardin prosi go na obiad, na którym dostrzeżono,

że nie wszyscy muzulmanie pogardzają winem. Jednym słowem, emir zaczyna się tu nudzić i zamierza w końcu sierpnia wrócić do Damaszku. Tak wyraźnie się nudzi, iż wczoraj będąc na przedstawieniu *Pre-aux Clercs*, w teatrze opery komicznej, wyjechał przy rozpoczęciu drugiego aktu, a wszelako na dwa dni przedtem przepędził 4 godziny w ogrodzie botanicznym, a z nich 3 pod klatką małp, śmiejąc się do rozpuku jak prosty turkos. Sądziłem, że będzie się śmiał z naszych obyczajów, zwyczajów, ubiorów, a tymczasem małpy zjednały sobie zaszczyt zabawiania go.

Cesarz Napoleon jest ciągle w Plombières; druk drugiego tomu *Zycia Juljusza Cezara* szybko się posuwa; cesarz otrzymał od hiszpańskiego pułkownika, p. Velasco plany większej części prowincji Lerida w Katalonji i Kordowy w Andaluzji, gdzie odbywała się kampanja Juljusza Cezara na półwyspie iberyjskim.

Wybory zajmują Paryż i departamenta, dzienniki przepelnione są reklamami popierającymi kandydaturę ich przyjaciół lub protektorów. Stowarzyszenie podatkowe, także odbywało wybory członków rady. Pp. Zarczyński, Morawski, Urbanowski i Aleksander Potocki zostali obrani jednomyślnie; natychmiast p. Żabicki z Londynu zaprotestował i oświadczył, że wybory paryzkie są nie ważne, ponieważ londyńskich emigrantów nie zezwano do głosowania. Na szczęście spór został załatwiony bez rozlewu krwi. Wybrani kandydaci odmówili tego zaszczytu. Zarczyński oświadczył, iż niepodobna mu przyjąć obowiązków, zbyt małych dla jego geniusza; Morawski zbyt jest zajęty tłumaczeniem dzieła ks. Wł. Czartoryskiego; Urbanowski będąc bardzo bogatym, obawiał się aby często nie żądano od niego pieniędzy lub życia, bo emigranci nie zaniedbali składać powinszowań nowemu radcy, uchodzącemu za Krezusa; Aleksander Potocki nie lubi Polaków, uwielbia tylko wieś i *dolce far niente*. Żeby wszystkich pogodzić, generał Zamojski, zawsze jako znany w zaszczytach, przyjął obowiązki prezesa, wice-prezesa, członka zwyczajnego i sekretarza rady; prawdziwy skupień. Co to jest ambicja; 80-letni Don Kiszot, nie chce więc zażywać słodczych odpoczynku? Tymczasem Żabicki jeszcze protestuje i chce go rozszarpać *unguibus et rostro*.

A. M.

Neapol, 27 lipca.

Wybory miejskie.—Meeting.—Kontrabanda.—Rozbójnictwo.

Wkrótce mają tu nastąpić wybory do rady miejskiej, możecie zatem wyobrazić sobie, jaki panuje u nas ruch; ale jak zawsze i wszędzie, zapewne wezmą górę ci, co najlepiej umieją intrygować. Ponieważ wybierać należy 80 radców miejskich, ludzie niezależni nie potrafią sobie ułożyć tak obszernej listy, a tymczasem na większej liczbie krążących, znajdują się nazwiska byłych radców, dla zrzucenia których robiono takie wysilenia. Ponieważ obok tego wszystkie stowarzyszenia naukowe, robotnicze i inne, oraz legje gwardji narodowej potworzyły swe listy, przeto głosy ludzi niezależnych rozprószą się, a zwycięstwo pozostanie przy małych koteryjkach politycznych. Prawie nie można dać wiary, jak wielkie robiono tu usiłowania w celu wydobycia się ze szponów stronnictw politycznych, ale tak się silnie one trzymają, że większa część wyborców, widząc niemożność poprzedniego zgodzenia się pomiędzy liberalnymi, albo się cofnie, albo będzie zmuszona przyjąć listę stronnictwa zachowawczego lub krainowego, z narażeniem się na głosowanie przeciw własnemu przekonaniu. Bez wątpienia ta uderzająca anomalja zniknie z czasem, kiedy lud pozna swe prawa, i kiedy potrafi rozróżnić ludzi uczciwych od intrygantów, chciwych władzy; lecz do tego czasu będzie musiał znosić to poniżające jarzmo.

Przy tej sposobności dam wam pojęcie o bezczelności tej garstki deklamatorów u nas. W zeszłą niedzielę odbył się *meeting*, pod prezydencją niejakiego p. Mauro, w celu rozstrząśnienia, niby spraw zbliżających się wyborów miejskich. Pierwszy mówca deputowany Massica, zagorzały katolik, lecz ukrywający się pod republikańską czapkę, rozpoczął gorzką djatrię przeciwko rządowi, a skończył radą, aby wybrać najbardziej skompromitowanych republikańców i usunąć zamożnych obywateli od wszelkich urzędów, nawet honorowych. Inny przemawiał za prawem wyborczym robotników, i posunął się nawet do podniecania obecnych do zrobienia rewolucji, gdyby rząd obstawał przy zaprzeczaniu tego prawa. Skoro raz złamano lody, już się nie żenowano i nie znano żadnych granic; o niczem nie zapomniano, słycać było tylko: tyran, Brutus, Orsini, sztylety, trucizny, potoki krwi, barykady i t. p. Jedni wysadzali się nad drugich, a obecna przy tej dziwacznej scenie policja, zachowywała milczenie, jakby nic ją to nie obchodziło. Byłem tem zgorszony i żałowałem że władza się nie wzięszała, ale odpowiedziano mi, może i słusznie, że

ci ludzie nie mają żadnego wpływu w kraju, a rząd pozwalając im wyrzucić zbytek żółci, okazał iż nic sobie nie robi z ich groźb.

W ostatnich czasach złapano kontrabandę mąki przy rogatkach Porta della Maddalena, i rewizor, ma się rozumieć, kazał ją odstawić na komorę, lecz w jednej chwili utworzyło się zbiegowisko obszarpanych kobiet, które z krzykami i odgrózkami usiłowały wyrwać tę mąkę z rąk celników. Rewizor widząc że wszelkie perswazyje nie skutkują w obec oporu tych jedź, zażądał pomocy wojskowej bersaglierów, i tylko tym sposobem zdołał zabrać kontrabandę. Jedna z tych kobiet stawiała się jako właścicielka mąki, a na zapytanie jaki jest jej stan, z brązowem czołem i bez żadnego kłopotu odrzekła: „Jestem kontrabandzistką!” Rozumie się, iż ją odesłano do sądu. Wypadek ten wskazuje, jaka demoralizacja panuje w niższych klasach, demoralizacja, która oddawna spowodowała rozbójnictwo i *komorę*, ze wszystkimi zgubnymi ich następstwami; cóżby się stało gdyby wpojono w nie zasady socialne i komunistyczne, które sprawiły tyle cierpień we Francji?

Wiadomości o rozbójnictwie są zawsze jednakowe: codziennie donoszą nam z prowincji o morderstwach, kradzieżach, rozbojach, podpalaniach. Napróżno rozstrzeliwają każdego bandytę wziętego z bronią w reku; napróżno wysyłają ich szpiegów na galery; skoro wytępią ich w jednym okręgu, ukazują się zaraz w sąsiednim. Zdaje się, iż jedynym skutecznym środkiem, jest środek użyty przez prefekta Ferrari, to jest nakładanie ceny na głowę dowódców band. Cóż za skutek dotąd dały poszukiwania robione przez żołnierzy? Po wielu marszach i kontrmarszach, przy niesłychanym znużeniu i zabójczym upale, żołnierze cieszą się jeżeli złapią jakiego opóźnionego bandytę, kiedy reszta bandy, schowawszy broń, oczekuje przyjaznej chwili do ponowienia swych czynów. Zrozumiano na koniec, że przeciwko chytrności morderców, na niewiele się zdała waleczność żołnierzy, szczególnie kiedy się ciągle ściga, a nigdy nie dościga. Dla tego to, postanowienie prefekta Ferrari dobrze tu zostało przyjęte. Obiecuje on 20 tysięcy fr. temu, kto dostawi żywcem lub trupem dowódcę Andreozzi, który zamordował kapitana Sellis i jego towarzyszy, ścigawszy ich na terytorjum papieżkie pod pozorem chęci poddania się. Dalej obiecuje po 10 tysięcy fr. za głowy dowódców Fuoco, Albanese, Gravina, Guerra i Pace, i nadzwyczajne nagrody za wydanie ich ukrywaczy i szpiegów. Przyznaje, iż bardzo jest smutnem, kiedy trzeba się uciekać do tak ostatecznych środków, ale jakąż to stanowi naukę, dla szlachetnych, ale nieroztropnych zwolenników zniesienia u nas kary śmierci!

G. P.

Ignacy Chmieliński.

b. członek komitetu centralnego.

Dziennik War. zamieścił już wiele ciekawych faktów i życiorysów z ubiegłego powstania; nie wspominał jednak nigdy o Ignacym Chmielińskim. Postanowiliśmy przeto wydatniejsze przygody życia jego zebrać i takowe ogłosić. Wszakże to on, sławny twórca zamachów na życie *J. C. W. Wielkiego Księcia* i *J. O. Hr. Berga* — żyje zdrowo, ma się dobrze i siedzi w bezpiecznym miejscu. Nie przenieslibyśmy więc, aby nie powiedziecie wam coś o tym wielkim *mezu*... może myślicie *stanu*?, nie—o tym wielkim *mezu rozbójniku*. Słuchajcie więc, a dowiecie się wszystkiego, t. j. całego życia politycznego i przygód p. Ignacego — i przyznacie razem z nami, że sprawdziło się na nim przysłowie o *tyczku i stryczku*; z tą jednak różnicą, że obecnie, oczekuje chyba już tylko na... stryczek, dostojna sżyja Chmielińskiego.

Było to..., kiedy było?, nie wiem—dość że było; że istniał na tym świecie, urodzony, ochrzczony i wychowany Ignas; — nauczył się czytać i pisać chociaż nie koniecznie w prostej linii i nie zbyt ortograficznie — umiał też powiedzieć po francuzku: dzień dobry, dobranoc, i kopę podobnych frazesów; zgoła — był to człowiek skończony i *wykształcony*, a zamieszkiwał na wsi. Na wsi nudno; p. Ignacy rozweselał się kieliszkami i kartami — wykształcił więc gardło doskonale, ale i doskonale wypróżniał kieszeń. Wkrótce ta, stała się pustą, a przynajmniej nie wiele w niej znaleźć mogłeś, choćbyś szkłem powiększającym szukał. Jakąż więc radę daje sobie p. Ignacy w tak krytycznym położeniu?

Było to..., kiedy było?—a, teraz to już wiem—było więc to r. 1862 w czasie pierwszych rozruchów w polsce; w czasie, kiedy p. Chmieliński spostrzegł i na prawdę się przekonał, że kieszeń pusta. Rzekł więc do siebie: „Jakem Ig. Chmieliński, nic nie straciłem, bo wszystko odzyskam z procentem; środkiem do tego, *stanę się politykiem* — będą i pieniądze, będzie i sława, i będę wielkim i znanym od pokolenia do poko-

lenia—bien.” Oznaczywszy cel swej pracy, p. Ignacy wstąpił na drogę do tegoż celu prowadzącą—porzucił wieś, a zamieszkał stale w Warszawie. Potrzeba jednak było najpierw stać się *znanym* — a co więcej, umiejącym ruchami kierować, aby zyskać wpływ, zaufanie, i pokazać, że się ma tak zwany *spryt polityczny*—gdy to będzie, reszta pójdzie łatwo, bo już będą tacy co go jako *mądrego* słuchać będą i poprą, t. j. dadzą pieniądze. Ze zaś p. Ignacy według podziału rozumu na klasy, zajmował przedostatnie miejsce przed klasą obłąkanych t. j. był *głupim* (rozumujemy przez to brak wykształcenia naukowego — tego rodzaju ludzie mają inny rozum t. j. mają dar oszukiwania, krętarstwa i t. p. przymioty), przeto otoczył się niższymi od siebie rozumem, czyli obłąkanymi. Dowodził im że jest mądrym, myśli o oswobodzeniu kraju „z obcego jarzma,” i... że na to potrzebuje pieniędzy. Najczęściej usłyszał: *ah! tak? pieniędzy?* „tak, pieniędzy” znów na to odpowiadał. Zdarzało się więc, że czasami wpływały pieniądze! ale to rzadkie były zdarzenia. Poradził sobie p. Chmieliński i w tych pierwszych niekorzystnych próbach, przyjęciem tajemniczej postawy; dopomagały mu do tego jego przymioty cielesne, mianowicie: krępość i krótkość ciała, okrągłość i karmazyn twarży, spuszczenie na dół zawsze latających siwych oczek, i machanie rękami podczas przedkij, a niewyraźnej mowy. Kuglarstwo, odniosło pożądany skutek, poparte jeszcze okazaniem rewolweru, przeznaczonego „na wypędzenie moskali” i na pełnienie morderstw.

Skutkiem tych i tym podobnych ćwiczeń gimnastycznych, przy bezustannej czynności wszystkich zmysłów swoich, p. Chmieliński zgromadził w około siebie do 10 osób, w skład których wchodził: relegowany student medycyny Lisik.; farmaceuta Kok.; 2 krawczyków: Rodo. i Jarosz.; markier; lokaj; malarz Szach. a raczej mający zamiar ukończyć malarstwo; golarz przezywający się konsyljarzem; ślusarz i dezertor bonifratrów Asn. cierpiący manję rymowania. Odebrał od tej *dziesiątki* (bo ją tak nazwał) przysięgę, na bezwarunkowe sobie posłuszeństwo; nazwał się prezesem tej „mojej tajemnej organizacji politycznej”, a więc stanął na jej czele. W Warszawie w podobny sposób organizowali dziesiątki: Stan. Fran. (którego organizację poznaliśmy później na odbytych publicznie sądach w pałacu Paca), ks. Kar. Mik. — Borel. — Sta. Matuse. — Edw. i Józ. Rols. — Bron. Szw. — i wiele innych przyszłych znakomitości. Każda jednak z tych figur, oddzielne towarzystwo stanowiła — miała oddzielne drogi, plany i oddzielne cele — oddzielnie też tworzyli pomiędzy sobą spiski akademicy. Za pomocą jednostek swojej dziesiątki, złożonej niemal ze wszystkich warstw społeczeństwa, p. Ignacy poznał wyżej wymienionych agitatorów — poznał, a więc zaproponował *złanie* się prezesów w całość — złało więc się to wszystko w *krzywą linię* (z powodu krzywych dążeń) i dowcipnie nazwał ją p. Ignacy *kołem*. W *koło* było plus minus 30 sztuk ludzi, mających po za sobą każdą sztuką 10 sztukek niższych, czyli 300 sztukek — było więc 30 *dziesiątników*, a 3 *setników*. Tymi trzema *setnikami* zostali: St. Matuse., znany kłamca i blagier, opiekun 7,000 talarów przy zgonie Kurzyny, z którymi razem jak kamfora się ulotnił — Ig. Chmieliński — i, znaleziony czy też poznany na ulicy w kawiarni, lub restauracji, rewolucjonista Jar. Dąbr. — Te 3 znakomite sztuki przezwalały się *komitetem miejskim* — ze zaś zero nie znaczy, przeto przyrzeczono je na końcu trzydziestu dziesiątek i zrobiło się 3,000, *in spe* spiskowych. Była więc liczba 3,000, ale nie rubli ani dukatów, tylko wymarzonych ludzi, *czerwonemi* zwanych. Trapiło to niepomału p. Ignacego, bo z rzeczywistych 300, nie tylko że prawie żadnej nie miał materialnej korzyści, ale jeszcze przynajmniej raz w tydzień musiał ich Chmieliński w swym własnym apartamencie Saskiego hotelu, zabawiać łamaniami sztukami swego ciała z wspólnem działaniem, nateżeniem i ruchem wszystkich organów zmysłowych — zapomnieliśmy bowiem dodać, że Ignas od natury obdarzony był możnością poruszania w różne strony swemi długimi uszami, przez co podobnym był do owych zwierząt nie pomnych nam w tej chwili z nazwiska, a ze skrzyżowania których z końmi, rodzą się muły. „Nic więc z 300 talaństwa i chołoty mieć nie będę,” mówił p. Ignacy — „trzeba wciągnąć akademików, którzy dotąd groźnie przeciwko mnie i oddzielnie się organizują — oni to, znają bogatych i u bogatych bywają; mogą wy dostać pieniądze dla Polski, na przyszłe powstanie — a pieniądze te mnie Ig. Chmielińskiemu oddadzą i powierzą — bien.” Jak Chmieliński powiedział tak się też stać miało. P. Ignacy więc et Com. zapragnęli złączyć się z akademikami. Dla porozumienia się przeto i naradzenia, oraz złączenia, nastąpiło walne zebranie *koła* i *owieczek*... chciałem powiedzieć, przyszłych lekarzy. Odbyła się ta narada u Wil. Marcz., w maju 1862 r. *Owoce pro-*

